

Pages

Nyhetsbrev 3

Sedan det senaste seminariet ägde rum i projektet Pages har de olika parterna i projektet varit mycket aktiva i sina hemstäder med att organisera utbildningstillfällen om genus i barnböcker och ur dessa erfarenheter och det material som används kommer ett "verktyg" att utformas under de kommande månaderna. Det slutliga utförande kommer att presenteras under slutkonferensen i mars 2012.

Under tiden önskar vi dig trevlig läsning om de pedagogiska övningarna i projektet och hoppas att de kan inspirera dig i väntan på lanseringen av vårt arbetsmaterial som kommer att ske i början av nästa år.

Intervju med Brigitte Kaiser

Projektet Pages koordineras av Brigitte Kaiser från organisationen ILEP i Frankrike. ILEP står för Institut Lillois d'éducation Permanente, institutet för livslångt lärande i staden Lille i Frankrike.

Som namnet antyder är det en utbildningsorganisation som bildades år 1973, nästan 40 år sedan. Franska myndigheter uppmuntrade på den tiden aktörer att starta utbildningar för vuxna utöver det som anordnades för ungdomar och ILEP var en av de första organisationer i Frankrike som kom igång med sådana projekt. Då fanns det ingen specifik målgrupp och det fanns ingen ekonomisk kris. De första eleverna kom på initiativ från kommunfullmäktige som ville ordna utbildningsprogram för människor för att hjälpa dem att vidga sina vyer, lära sig något annat än sina yrken och för att fylla fritiden med intressanta ämnen som bilreparationer, buketterbindning m.m. ILEP organiserade öppna kurser för intresserade vuxna, men också skraddarsydda utbildningar för olika yrkesgrupper. Under den första ekonomiska krisen på sjuttioalet började ILEP organisera kurser och omskolning för arbetslösa människor. Både män och kvinnor deltog i dessa kurser i lika stor utsträckning.

För närvarande finns det inte några fritidskurser utan varje aktivitet och utbildning hos ILEP är relaterad till ekonomiska orsaker: kvalifikationshöjande program, administrativa program, grundläggande färdigheter med generella program och det finns en vägledning och vägledningsverktyg. ILEPs personal består av ca 100 permanent anställda personer samt ett trettital externa utbildare för specifika delar av kurser.

Under de senaste åren har ILEP internt omorganiserats för att möta nya krav på utbildning och EU-förordningar. Det är nu indelat i 5 avdelningar: polyteknologi, nyckelkompetenser, vägledning, arbete och humaniora, varav Brigitte är ansvarig för den sistnämnda. Man arbetar systematiskt för att eliminera olika former av diskriminering som människor möter, man arbetar med olika aktörer för att hjälpa missgynnade personer att nå sin rätta plats i samhället.

Pageskurser i Frankrike

I Frankrike har man anordnat ett flertal kurser och workshops. Brigitte Kaiser från Ilep och Véronique Cochard från Corif har arbetat med följande grupper.

- Föräldrar som deltar i en grundläggande utbildningsprogram.
- Barnskötare och dagmammor som träffas regelbundet på kvällen på frivillig basis.
- Mammor som deltar i ett hem- och skola program.

Vi organiserade också sessioner med lärare och elever i en grundutbildning i psykologi för att visa dem hur vi arbetar med människor i utsatta situationer. De visade stort intresse för hur man kan arbeta med frågan om lika möjligheter och var också nyfikna på hur man kan arbeta utifrån barnlitteratur.

Vi börjar ofta våra sessioner med en övning som bygger på konstruerade bilder som beskriver pojkar och flickor vardagssituationer, som t.ex. en pojke som matar ett barn eller som slåss eller flicka som klättrar i träd.

Med hjälp av dessa bilder är det inga problem att starta diskussioner. Bilderna väcker tankar och reaktioner och folk förstår vad könsstereotyper innebär och kan knyta an till sina egna erfarenheter. Vi har även använt oss av barnböcker, både sådana som är väldigt könsstereotypa till sådana som erbjuder en mer varierad porträttering av pojkar och flickor. Vi uppmanar gruppen att analysera texter och illustrationer. Vad deltagarna upptäcker bekräftas av det som framgår ur av våra efterforskningar:

- i barnböcker finns det många fler hjältar än hjältinnor.
- flickor är ofta ensamma, upptagna inne i huset, begränsade till uppgifter som att fostra och ta hand om hushållet, vara snälla och fogliga.
- pojkar är utomhus, ofta i kontakt med andra barn och vuxna. De kör lastbilar, är ute på många äventyr, de tar hand om stackars blyga små flickor...

Vuxna som deltar i våra workshops är oftast väl medvetna om att dessa meddelanden sprids genom utbildning och förstärks av media, TV tvingar de flesta barn att uppfylla normen om vad som förväntas av en flicka eller en pojke. Med oss på våra utbildningstillfällen har vi dock många alternativa böcker som vi läser högt, detta med stort nöje. De flesta människor har aldrig hört talas om dem och ber om referenser.

Våra diskussioner syftar till insikt om att könsstereotyper och etniska fördomar fungerar på samma sätt. De skapar i våra sinnen konstgjorda kategorier av människor som förmodas se likadana ut (flickor / pojkar, svart / vit etc) och bör därför bete sig på liknande sätt. Dessa föreställningar utgör ofta förevändning för förhållanden med dominans/underkastelse mellan människor och underlättar inte jämlikt förhållande mellan individer.

ITALIEN: COOP

I Italien utförde vi 6 utbildningstillfällen fram till slutet av mars. Målgrupperna var föräldrar, lärare, barnvakter och grundskollärare. Vi arbetade först med en teoretisk del, om kön och etniska stereotyper i allmänhet och i barnböcker samt i en praktisk del där vi visade några böcker man fick titta i och analysera.

Alla deltagare överraskades av hur många stereotyper de kunde hitta i det dagliga livet och de var också förvånade hur tydligt dessa stereotyper fortfarande framställs i böcker.

Andra utbildningstillfällen med lärare tog längre tid, bland annat genomförde vi tre arbetspass där vi också hade en teoretisk del om kön och etniska stereotyper, medan den praktiska delen var annorlunda. Vi föreslog att lärarna skulle analysera böcker och vi presenterade några användbara roliga vardagsituationer i klassrummet. Bland annat gjorde vi övningar om identitet, t.ex. vad det innebär vara kvinna eller man, som de kunde använda för diskussioner och samtal med eleverna.

Även dessa kurstillfällen var mycket intressanta, lärare var förvånad över alla stereotyper i böcker och det diskuterades hur de fungerar i vardagslivet och vad man kan göra för att bekämpa dem. Det gav dem en hel del att tänka på och vi är förvissade om att det kan ge dem en del utmaningar även efter det att vårt utbildningsmaterial är färdigställt.

TYSKLAND: Universitet i FLENSBURG

Vi startade vår experimententfas med två grupper, förskolepersonal och dagbarnvårdare. För förskolepersonal erbjöd vi arbetsplatsförlagd utbildning medan dagbarnvårdarna erbjöds att delta vid seminarierna på universitetet. Och efter några månader anordnades ytterligare ett seminarium med förskolepersonal och 4 seminarium med dagbarnvårdare. En av dagbarnvårdarna var en man.

Seminarieriet består av tre möten om två timmar vardera. Under första mötet fokuserade vi på teoretiska aspekter om köns- och etniska stereotyper och deltagarna diskuterade om sina egna erfarenheter och åsikter i denna fråga. Denna diskussion var verkligen intressant och visade en hel del av ännu existerande könsstereotyper i vårt samhälle på olika nivåer.

I det andra mötet analyserade vi olika barnböcker och skapade en egen metod för detta. Under det sista möte behandlade vi olika förslag om hur man kan arbeta med barnböcker i praktiken. Alla vuxna som vi arbetade med var mellan 18 och 50 år. De var alla mycket intresserade men även förvånade, ja till och med chockade över hur mycket arbete som fortfarande behöver göras för jämställdhetsfrågan och hur olika barnböcker behandlar detta ämne.

Förskolepersonalen frågade efter mer teoretisk bakgrund, så det bestämdes att lägga till ytterligare en lektion bara för det ämnet. Vi kan konstatera att det verkligen är nödvändigt att ha mer än bara en lektion, eftersom det finns mycket att gå igenom och diskutera även om temat låter enkelt: jämställdhetsfrågor. I praktiken visar det sig vara mycket mer komplext än vad deltagarna trodde och vissa kunde relativt snabbt utveckla sina egna kriterier för att analysera barnböcker medan andra behövde mer handledning för att komma igång, även om de var intresserade av ämnet.

SVERIGE / CFL

De personer som arbetade i projektet var en SFI-lärare, en förskollärare, en lågstadielärare, en lärarassistent, en bibliotekarie. Fyra lektioner genomfördes med målgruppen invandrarkvinnor, relativt nyligen ankomna till Sverige.

Lektion 1: Historisk bakgrund till barnböcker i Sverige, presentation om varför barnböcker är viktiga, följt av gruppdiskussioner.

Lektion 2: Genus och etniska stereotyper i böcker. En presentation och exempel, därefter gruppdiskussioner.

Lektion 3: Hur skildras pojkar och flickor i böcker? En presentation med exempel gavs vilken följdes av gruppdiskussioner.

Lektion 4: Besök på biblioteket med en presentation, olika uppgifter delades ut och lektionen avslutades med gruppdiskussioner.

Alla deltagare var kvinnor eftersom de uttryckte en önskan att inte männen skulle närvara eftersom de ville kunna tala fritt och fördomsfritt, vilket ibland är svårt i vissa invandrarkulturer om män är närvarande. Kvinnor är också de som läser mest för att barnen i dessa etniska grupper.

Det var stor aktivitet under lektionerna, både under bakgrundspresentationerna och under gruppdiskussionerna. Vi blandade deltagarna så att så många olika länder som möjligt skulle finnas i varje grupp diskussion.